

Forord

DENNE BOG ER IKKE EN ROMAN i normal skønlitterær forstand. Det er en behandling af kristne temaer i fortællingens form. Formen har jeg ikke fundet på. Der er inspiration fra Bo Giertz' »Stengrunden« og Derek Woods »Barnabasgaven« og hans andre titler.

Den vigtigste igangsætter er den mere end 100 år gamle »I Jesu fodspor – Hvad ville han gøre?« af C. H. Sheldon. Man vil finde steder med direkte inspiration fra de nævnte skrifter – nogle vil måske endda sige efterligning eller plagiering.

Det er muligt at læse hele denne bog som en samlet fortælling. Jeg håber, man efter en sådan samlet gennemlæsning vil tage hvert enkelt kapitel for sig og overveje det i lyset af spørgsmålene og i lyset af ens eget liv.

Det er måske muligt at finde hentydninger til enkelte nulevende personer, men det har ikke været min hensigt at hænge nogen ud for noget, som de ikke selv kan vedkende sig.

Jørgen Hedager Nielsen

1

Kald

MED ET SUK rejste Flemming Sommer sig fra tastaturet. Nu havde han endelig fundet en måde at udlægge den forbistrede prædiketekst på, og så ringede det på døren. Heldigvis havde han en god undskyldning for ikke at invitere nogen ind. Han måtte virkelig se at blive færdig med den prædiken inden aften. Menigheden fortjente, at han endnu en gang leverede noget, der var værd at bruge en søndag formiddag på.

På trappen stod en mand med et udpræget mellemøstligt præg. Sommer havde en fornemmelse af, at han havde set ham før – måske i kirken.

»Undskyld mig, men mon hr. pastoren har lidt minutter til at tale med mig. Jeg har et alvorligt problem.« Manden talte med accent, men han var let nok at forstå.

»Desværre har jeg meget dårlig tid lige nu. Hvad drejer det sig om?« Pastor Sommer så ned på mandens hænder, der klemte kasketten sammen til en klump.

»Det drejer sig om mine børn ...«

»Så må du tale med de rette myndigheder.« Sommer afbrød manden. Han havde virkelig ikke tid til at sætte sig ind i en indviklet familiesituation lige nu. »Jeg har ikke nogen kompetence i en sådan sag. Socialkontoret inde på rådhuset er det rigtige sted.«

»Men mine børn er ikke i Danmark. De er i Iran, og jeg ...«

»Jeg må gentage, at du er gået til den forkerte myndighed. Skal jeg prøve at finde det rigtige telefonnummer til dig?« Den sidste sætning føjede Sommer til, da han så mandens skuffede blik. Trods alt var manden et medmenneske, som fortjente lidt forståelse.

»33 92 33 80,« sagde manden. Han bøjede hovedet til hilsen. Det blev hængende mellem skuldrene, mens han gik ned ad havegangen med tunge skridt.

Da pastor Sommer søndag formiddag tog præstekjolen ud af skabet i kirkens præsteværelse, undrede han sig endnu en gang over arkitekternes ligegyldighed over for vigtige detaljer. Soldal Kirke var den tolvte kirke bygget af den samme arkitekt. Og alligevel var skabet lige præcis så lavt, at præstekjolens nederste to centimeter lå på gulvet.

Kirken var helt ny, da han kom til sognet for lidt mere end to år siden. Der var et velfungerende menighedsråd med flere medlemmer, som havde en vis position i samfundet. Gentagne gange havde de ladet ham forstå, at det i høj grad var hans inspirerende prædikener, der havde sat skub i sognearbejdet, så der nu var levende aktivitet i kirkens lokaler flere gange i løbet af ugen.

En række skænderier med arkitekten havde kun knyttet menighedsrådet tættere sammen. Men det var nu alligevel irriterende, at de stadig ikke havde fået løst problemerne med lyden inde i kirkerummet.

Klokkerne begyndte den sidste ringning, og han forsøgte at samle tanker om gudstjenesten. Et blik i spejlet overbeviste ham om, at håret stadig sad perfekt, og at der ikke var krummer i det velplejede skæg. Under bedeslagene gik han ind foran alteret og bukkede ærbødigt mod den figur i stål og glas, der hang over alteret. Han havde kastet et enkelt blik ud over menigheden og konstateret, at de var der igen. De sad der søndag efter søndag og forventede, at han ville give dem en oplevelse, der både var folkelig og højtidelig.

Under præludiet gik han de få skridt frem til alteret og knælede. Lige inden præstekjolen dækkede bedeskamlen, nåede han at se, at der igen var sand på den. Også det var et resultat af arkitektens skøre ideer. Gulvet bestod af løse mursten, som skulle strøs med helt fint sand, så de ikke stod og klaprede. Men sandet ville ikke blive på gulvet. Når han om lidt rejste sig, havde han valget mellem at stå med et par lyse pletter på den sorte kjole eller at børste det af. Ingen af delene var befordrende for højtideligheden.

Jeg kommer aldrig til at acceptere den pind med en plade på, som arkitekten kalder en prædikestol, tænkte Sommer, da han gik hen mod indretningen for at holde sin prædiken. Når der bredte sig en fnisende munterhedovre blandt konfirmanderne, kunne han ofte

konstatere, han igen stod og trådte på sin ene fod. En uskyldig vane, som ikke ville genere nogen, hvis han havde haft en ordentlig prædikestol.

Sommer åbnede alterbogen på 13. søndag efter trinitatis, første tekstrække, og læste: »Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas. Så vendte Jesus sig til disciplene og sagde til dem alene: 'Salige er de øjne, som ser det, I ser. For jeg siger jer: Mange profeter og konger har ønsket at se det, I ser, og fik det ikke at se, og høre det, I hører, og fik det ikke at høre ...!«

Man betaler skuespillere store honorarer, for at de skal læse tekster op. Sommer havde flere cd'er med professionel oplæsning. Han havde hørt dem igen og igen og øvet sig, så han efterhånden var i stand til at læse en tekst op med den rette dramatiske indlevelse. Han var klar over, at hvis en oplæsning skal fungere, må man lære teksten næsten udenad. Det giver frihed til at se på menigheden, og det skaber levende kontakt. Dagens prædiketekst gav rige muligheder for dramatisk oplæsning.

Det gav et sæt i ham, da han fik øjenkontakt med manden, som havde forstyrret ham under forberedelsen i går, men rutinen gjorde, at han ikke tabte tråden. Manden så endnu mere elendig ud i dag, men hans øjne sugede evangeliets ord til sig.

Efter oplæsningen af teksten indledtes prædikenen med et kort referat af Martin A. Hansens novelle »Høstgildet«. Derefter citerede han et par strofer fra den sidste nye cd af Gnags for så at gå over til en nutidig udlægning af prædiketeksten om den barmhjertige samaritaner.

Efter kirkebønnen og lidt meddelelser begyndte præsten at samle sine papirer for at gå tilbage til alteret. Netop da indtraf den begivenhed, som blev begyndelsen til mange voldsomme forandringer i Soldal Sogn.

»Undskyld mig. Men må jeg forstyrre ...?«

Hele menigheden vendte sig mod den mørke skikkelse, som langsomt gik op ad midtergangen. I hånden knugede han en salmebog. Kasketten stak op af en lomme i den slidte jakke.

»I har nok fem minutter til at høre på mig. Så skal jeg aldrig forstyrre jer mere. Det kan jeg godt love jer, for om ikke ret mange dage er jeg nok død.«

Han åbnede salmebogen og sagde med lav, men tydelig stemme: »Vi har sunget nummer seks, hvor der står: 'Dig være mildeste Gud Fader, lov, pris og tak i evighed for alt, hvad godt du til mig lader så uophørligt flyde ned, for hvert fornøjet øjeblik, jeg både venter, har og fik.' Det er jo dejlige ord, og jeg klager ikke over Guds gavmildhed, men så slutter salmen: '... findes noget godt i mig, det alt jo virket er af dig.' Så tænkte jeg på: Mon det er sådan, at Gud vil virke noget godt i de kristne? Jeg har i et stykke tid været i Danmark. Jeg har også været med her i kirken. Det er ikke som kirken i Iran. Der er mange kristne forfulgt. Det er derfor, jeg er her. Mine venner i Iran er døde – af tortur – fordi de ikke ville angive deres kristne brødre og søstre. Jeg var også nær ved at dø af tortur, men jeg slap ud. Jeg kom hertil og har meget brug for at være sammen med kristne, så jeg kom her i kirken, men ingen snakker til mig. Jeres sange

er gode, det jeg forstår. Men hvad betyder: 'Findes noget godt i mig, det alt jo virket er af dig?' Og så sang vi 599: 'Søde Jesus, lær du mig, at jeg vandrer rettelig og i dine fodspor træder, ja, udi din vej mig glæder.' Jeg forstår det ikke rigtigt, men det er noget med at gå i Jesu fodspor. Også i Iran ved vi, at kristne skal gå i Jesu fodspor. Det er ikke noget, jeres Kingo har fundet på.«

Manden holdt en lille pause, og vendte sig så pludselig og så direkte på lægen Poul Svendsen: »Jeg har været hos nogle af jer. Jeg var hos lægen. Jeg er skrevet op til en undersøgelse. Det kunne lægen gøre for mig. Han kunne stille mig i kø. Jeg forstår godt, at det ikke er let at få tid til en kristen bror, der har store behov. Men jeg har tænkt på, hvad lægen mon tror, det betyder, at vi skal gå i Jesu fodspor. Og jeg har været på kommunen ...«

Nu vendte manden sig mod Birger Hansen, formand for socialudvalget. Hansen sank lidt ned i sædet og sendte et blik hen til Sommer. Men der var ikke hjælp at hente. Sommer stod urørlig med hænderne knuget om pultens kanter.

»Jeg talte ikke med den herre, men jeg så, han sad i sit kontor, og jeg ved, at min sag er lagt ind til ham. Det har damen ved skranken sagt. Jeg ved, at der i mine papirer står, at jeg er flygtet fra Iran, og at det er på grund af forfølgelse af kristne. Det glædede mig, at jeg fandt en kristen bror, som jeg havde set i kirken, da jeg så ham på kommunen. Men han ville ikke tale med mig. Hvad mon manden i det fine kontor på kommunen tror, at Jesus mente med at gå i hans fodspor? Og så har jeg været hos præsten ...«

I al sin gru var det gået op for pastor Sommer, at dette måtte komme. Febrilsk havde han overvejet passende måder at få fredsforstyrrelsen af vejen på. Nu var det for sent. Han kunne ikke først tillade manden at overfuse to fra menigheden og så afbryde, når det blev hans tur.

I det samme svajede manden. Han greb efter en stol, men ramte ved siden af og sank tungt om på gulvet. Doktor Svendsen var straks hos ham og følte efter pulsen.

»Hurtigt, vi må have fat i en ambulance! Er hjertebilen hjemme, er det bedst at komme med den.« Han så op på kordegnen, som nikkede og løb ud for at ringe. Vendt mod Sommer sagde han: »Det er bedst at lade manden ligge her, indtil ambulancefolkene kommer med en bære.«

Sommer stod stadig, som om han var udstillet i et vokskabinet. Med en kraftanstrengelse tog han sig sammen: »Jeg beklager det indtrufne. Vi må afbryde gudstjenesten her. Hensynet til denne syge mand kræver, at vi giver plads for ham og for redningsfolkene, når de kommer om lidt.«

Mens han stod ved døren og sagde farvel, kunne han høre fru Henriksens skarpe stemme henne ved garderoben:

»Er det ikke højst upassende, at sådan en muhamedaner trænger ind og optræder fordømmende ved vores gudstjeneste?«

»Jeg tror nu ikke, han er muhamedaner,« lød en forsigtig protest.

»Jeg er ligeglad med, hvad han er. Han er i hvert fald ikke dansker. De skal i det mindste opføre sig ordentligt, hvis de vil have lov

at være her i landet. Jeg går hjem og skriver til avisen om det. Sådan noget skal ikke foregå, uden at vi protesterer.«

De fleste var påfaldende tavse. Stille og eftertænksomme forlod de kirken og spredtes ud i sognet. Efterhånden havde næsten alle forladt kirken. En del stod på parkeringspladsen. De var nok nysgerrige. I det fjerne hørtes ambulancen. Sommer gik hen til fru Henriksen, der stadig stod ovre ved garderoben sammen med et par damer.

»Undskyld, men jeg hørte, hvad De sagde om at skrive til avisen. Det vil jeg fraråde. Hvis der kommer en journalist til mig for at høre nærmere om episoden, vil jeg ikke kunne anklage manden for noget.«

»De mener måske, at han har ret til at overfuse to pæne mænd fra menigheden på den måde? Ja, undskyld, at jeg siger det, pastor Sommer, men De plejer da nok at kunne værdsætte ordentlige mennesker. De mener måske, at manden har ret? Er vi ikke gode kristne her i Soldal?« Fru Henriksens indgroede respekt for præstestanden var ved at få en revne.

Sommer bekæmpede en stærk trang til at chokere hende. Han var ikke klar til at tage en kamp op nu. Men han vidste, at ordene om at gå i Jesu fodspor var trængt så langt ind i sindet, at det ikke blev let at få dem ud igen.

»Jeg må indrømme, fru Henriksen, at ... Nå, der kommer ambulancefolkene. Så må vi hellere gøre plads for dem. Farvel og fortsat god søndag.« Han gav hånd til fru Henriksen og de andre damer og gik ind i kirken for at følge arbejdet med den syge.

Fru Hendriksen så fortørnet efter ham. »Fortsat god søndag, hrmp!« Hun sagde det egentlig til sig selv, men et skævt smil på venindernes ansigter viste, at de hørte bemærkningen. Pastor Sommer måtte virkelig være lidt ved siden af sig selv, når han kunne tage afsked med så upassende en bemærkning på denne meget uheldige søndag.

Næste søndag ti minutter før gudstjenesten gik kordegnen med raske skridt hen mod præsteværelset. Menigheden strømmede til, og han var kommet i tanke om, at der måtte findes flere oblater frem til altergangen, hvis de skulle slå til.

»Det bliver noget af et tilløbsstykke i dag ... Åh, undskyld!« Forbavselsen i kordegnens ansigt var så komisk, at Sommer under normale omstændigheder ville have følt trang til at le. Men det var ikke normale omstændigheder. Kordegnen havde aldrig tidligere set sognepræsten knæle i præsteværelset ti minutter før en gudstjeneste. Faktisk var det første gang nogensinde, at Sommer havde knælet i bøn – ud over de gange det hørte med i gudstjenestens liturgi.

»Det er nok godt sådan. Hvis de er her alle sammen, så bliver det overstået på én gang,« sagde Sommer med et suk.

»Hvad mener du? Du plejer da ikke at kalde en gudstjeneste noget, der skal overstås ... Det er forfærdeligt. Jeg troede, her var en rulle oblater mere. Hvis de bliver ved med at strømme ind, så har vi for lidt. Hvad gør vi?«

»Hvis vi når frem til altergangen ... øh ... hvis der bliver et problem, så brækker vi oblaterne i to. Det er vist meget bibelsk at bryde

brødet,« svarede Sommer med et lidt anstrengt smil. I det samme begyndte den sidste ringning. Kordegnen gik hoveddrystende ind til sit arbejde i kirkerummet.

Menigheden bemærkede straks, at præsten gik for alteret i den sorte kjole uden messehagel. De lagde også mærke til, at han undlod at messe. Han var ellers så stolt af sin klangfulde røst, der nåede ud i alle krogene i det akustisk håbløse kirkerum. Og, som fru Hendriksen hviskende betroede til sin veninde, det var et spørgsmål, om han havde haft en kam i håret siden han stod op i morges.

Ved ren og skær rutine kom han gennem formessen og stod nu ved prædikepulten med alterbogen slået op på 14. søndag efter trinitatis. Mens organisten snoede sig gennem et usædvanlig kunsthærdigt efterspil, faldt Sommers øjne på den bøn, han for lidt siden læste op ved alteret. Sætningerne sprang op mod ham: Vi beder dig, væk vore hjerter ved din Helligånd, så vi aldrig nogen sinde glemmer dine velgerninger, men nu og altid frygter og elsker dig i oprigtig tiltro ... væk vore hjerter ... nu og altid frygter og elsker dig ... hver dag med glade hjerter lover og priser dig ... I skal leve i Ånden og ikke følge kødets lyst ... Kødets gerninger er velkendte ... Åndens frugt er kærlighed ... Åndens frugt er kærlighed ... De, som hører Kristus til, har korsfæstet kødet sammen med lidenskaberne og begæringerne ...

Pludselig gik det op for ham, at der var helt stille i rummet. Han så rundt på en blanding af spørgende, alvorlige, medfølede, kritiske

ansigter. De ventede på ham, og han vidste ikke, hvad han skulle sige, når han om lidt havde læst dagens prædiketekst.

»Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Da Jesus var på vej ind i en landsby, mødte han ti spedalske; de blev stående langt fra ham og råbte: 'Jesus, Mester, forbarm dig over os!' Da han så dem, sagde han: 'Gå hen og bliv undersøgt af præsterne!' Og mens de var på vej derhen, blev de rene. Men én af dem vendte tilbage, da han så, at han var blevet helbredt. Han priste Gud med høj røst og kastede sig på sit ansigt for Jesu fødder og takkede ham; og det var en samaritaner. Jesus spurgte: 'Var der ikke ti, der blev rene? Hvor er de ni? Er det kun denne fremmede, der er vendt tilbage for at give Gud æren?' Og han sagde til ham: 'Stå op og gå herfra! Din tro har frelst dig.'«

Oplæsningen var ikke fejlfri, som den plejede at være, men da han så op fra bogen, var der pludselig en fasthed i blikket, som ikke havde været der fra gudstjenestens begyndelse.

»Vi ved ikke, hvad der siden skete med de ni. Måske har en af dem senere i livet fundet vejen tilbage til Jesus. Jeg har været som en af de ni, men nu ved jeg, at jeg er på vej tilbage til Jesus for at takke for, at han har kaldet mig. I ugen, der er gået, er det blevet klart for mig, at jeg aldrig for alvor har kendt Jesus eller har ønsket at følge ham. Nu har han standset mig, og jeg er på vej for at gå i hans fodspor. Vil I bede for mig?«

Han så rundt på de mange kendte ansigter. De var alle alvorlige. Han lagde især mærke til dem, der stille nikkede. Pausen begyndte at blive pinlig.

»Da jeg for lidt siden læste evangelieteksten op og kom til ordene: Er der kun denne fremmede, der er vendt tilbage for at give Gud æren? kom jeg til at tænke på ham, som kom her sidste søndag. Hvis I tillader det, vil jeg fortælle lidt om mine oplevelser i den forgangne uge. Jeg har tilbragt meget tid på sygehuset. Hassan døde i aftes. Som I ved fra avisen, hed han Hassan, vor ven, som prægede gudstjenesten her sidste søndag.

Hassan var et fint menneske. Han var civilingeniør og havde hørt til Irans overklasse. Fordi de ikke kunne holde deres kristne tro for sig selv, blev hans familie forfulgt. Han fandt først en flugtmulighed, da begge hans forældre og hans hustru var døde i fængslet. Hans ældste søn var forsvundet. De to mindste børn er hos hans bror i Iran, hvor de måske er i sikkerhed.

Hassan blev udsat for tortur af de iranske myndigheder. De ville presse ham til at røbe navne på medlemmer af den kristne menighed. Den tortur ødelagde noget i ham. Han vidste, at han skulle dø, og kom til min dør sidste lørdag ... undskyld mig.« Sommer var synligt bevæget. Han fumlede et lommeterklæde frem fra et sted i præstekjolen og lavede nogle meget lidt højtidelige lyde ned i det.

»Da jeg forberedte prædikenen om den barmhjertige samaritaner, kom Hassan til min dør, og jeg sendte ham bort, uden at det rørte min samvittighed noget særligt. Jeg var præsten, der gik forbi ham, der var faldet iblandt røvere. Men jeg vidste det ikke.

Jeg takker Gud for, at Hassan fik frimodighed til at komme her i kirken i søndags. I ugen, der gik, blev han – altså Hassan – min ven. Ja, jeg håber da, at Gud også bliver min ven. Han skal begraves på

fredag – altså Hassan. Undskyld, at jeg vrøvler, men dette er ikke så let for mig. Jeg håber, at vi bliver mange til at tage afsked med Hassan.

Ja, det var jo nok ikke sådan en prædiken, I havde ventet. Men jeg er ikke ked af, at det gik, som det gjorde. Lige bortset fra, at jeg i går mistede en ven, så har det været en forunderlig rig uge, som kommer til at sætte et stort præg på mig fremover. Umiddelbart efter gudstjenesten vil jeg sige lidt om den første forandring, jeg kommer til at foretage. Jeg håber, I vil give mig et par minutter til det.«

Altergangen blev afviklet med halve oblater, men den var ikke mindre bevægende af den grund. Under sidste salme sad Sommer og overvejede sin beslutning. Han var slet ikke sikker på, at han var parat til at sige det, som nu skulle siges. Efter postludiet stillede han sig ved siden af prædikepulten.

»Mine samtaler med Hassan har ført mig frem til en beslutning, som jeg vil dele med jer. Han talte om at gå i Jesu fodspor. For Hassan var det meget konkret. Han havde lært aldrig at tage en vigtig beslutning uden først at spørge: Hvad ville Jesus gøre?

Jeg er i denne uge blevet klar over, at Gud er en helt personlig Gud, som vil, at vi skal kende ham. Jeg har også forstået og tror af hele mit hjerte, at Jesus er Guds søn, som levede her på jorden for at give os et forbillede at leve efter. Han vil, at vi skal følge i hans fodspor.

Nu har jeg ganske enkelt besluttet, at jeg resten af dette år ikke vil tage nogen beslutning uden først at spørge: Hvad ville Jesus

FODSPOR I SOLDAL SOGN

gøre? Når jeg har forstået, hvad Jesus ville gøre i den situation, så vil jeg, så vidt det overhovedet er muligt, gå den vej. Jeg sagde 'ganske enkelt', men jeg ved, at det bliver hverken enkelt eller let at gå i Jesu fodspor. Jeg har brug for hjælp til det.

Måske vil nogen støtte mig, eller endda være med i forsøget. Så kan vi samles inde i menighedslokalet her efter gudstjenesten. Det hele vil være lettere for mig, hvis jeg kan være fælles med nogen af jer om det. Ja, det var bare det, jeg ville sige. Ha' en god søndag. Jeg kommer ikke ud og siger farvel i dag.«

I mere end ti minutter lå præsten på knæ inde i præsteværelset. Så var han klar til at se, om nogen havde fulgt hans indbydelse.

Til overvejelse

1. Læs 1 Pet 2,21 og Luk 14,27.
Hvem taler Peter og Jesus til her? Taler de til alle kristne eller kun til en særlig udvalgt gruppe?
Gælder kaldet til at gå i Jesu fodspor også i dag?
2. Hassan antyder, at han som kristen kunne forvente større hjælpsomhed fra lægen, manden på socialforvaltningen og præsten, fordi de er kristne. Har kristne en særlig forpligtelse til at hjælpe hinanden, eller er det forkert af Hassan, at han forventer særbehandling (læs evt. Gal 6,10)?
3. Ved den anden gudstjeneste i kapitlet læste præsten epistlen fra Gal 5,15-25 om kødets gerninger og Åndens frugt.
Hører de mange egenskaber og følelser, som oplistes her, til i dagligdagen eller i andagts- og gudstjenestelivet – eller begge steder?